

Програмові вимоги до державного екзамену з історії української літератури та методики її викладання для IV курсу заочної форми навчання

I. Історія української літератури

1. Поняття «фольклор», «фольклористика». Фіксування і вивчення усної народної творчості.
2. Календарно-обрядова творчість. Ритуально-міфологічна основа зимового циклу календарної обрядовості.
3. Історико-героїчний епос українського народу. Билини Київського і Галицького циклів.
4. Українські народні балади, їх тематично-стильові особливості і поетика.
5. Запровадження християнства і його вплив на розвиток української народної словесності.
6. Фольклорна і літературна казка. Спільне і відмінне.
7. Родинно-обрядова творчість, її зв'язок з художньою літературою (на прикладі «Марусі» Г. Квітки-Основ'яненка, «Наймички» Тараса Шевченка).
8. Особливості поетики дум, їх класифікація. Тематичні цикли дум.
9. Легенда як жанр народної словесності, характеристика тематичних груп легенд.
10. Українська народна драма (вертеп, Маланка та ін).
11. Дитячий фольклор, його особливості Специфіка українського фольклору, особливості його вивчення.
12. Література Київської Русі як початковий період розвитку української літератури, її специфіка.
13. Перекладна література, її жанри, художні особливості (апокрифи, житійні твори, патристика).
14. „Повість врем'яних літ”: генезис, редакції, списки.
15. Галицько-Волинський літопис: жанрова специфіка, проблематика, авторство.
16. Історія відкриття і видання „Слова о полку Ігоревім”. Проблема його автентичності.
17. Біблійні притчі (старозавітні й новозавітні).
18. Історико-героїчний епос українського народу.
19. Ліричні пісні.
20. Українські історичні пісні.
21. Козацькі літописи – своєрідне явище в історії української історичної прози.

22. Тематичне багатство шкільної драми XVIII століття.
23. Творчість Івана Мазепи.
24. Творчість Г.Сковороди.
25. „Енеїда” І.Котляревського – перший твір нової української літератури.
26. Народність поеми „Енеїда” І. Котляревського. Природа сміху в поемі. Універсальний характер сміхового бачення світу. „Котляревщина”: трактування проблеми М. Зеровим та Г. Грабовичем.
27. Особливості розвитку жанру байки в українській літературі 20-60-х років XIX століття.
28. Своєрідність українського романтизму. Основні тематично-стильові напрямки українського романтизму.
29. Романтизм як напрям у світовій культурі. Естетика і поетика романтизму. Жанрова система літератури романтизму.
30. Літературно-естетичні погляди Григорія Квітки-Основ'яненка. Поділ прози письменника за жанрово-стильовими ознаками. Специфіка стилю.
31. Художня реалізація ідей державності у романі П.Куліша „Чорна рада”. Центральний конфлікт твору.
32. Творча еволюція П.Куліша-прозаїка: від міфологічно-етнографічних оповідань до жанру оповідання-ідилії. „Чорна рада” як перший історичний роман.
33. Проблематика, художня майстерність ранніх історичних поем Т. Шевченка („Тарасова ніч”, „Іван Підкова”, „Гамалія”).
34. Демократична концепція історії України у творчості Т.Шевченка періоду „трьох літ”.
35. Періодизація творчості Т.Шевченка.
36. Проблематика, композиція, образи поеми Т.Шевченка „Сон”.
37. Проблематика, художня своєрідність поеми „Кавказ” Т.Шевченка.
38. Прозова спадщина Т.Шевченка. Історія видання. Стильові особливості.
39. Інтимна лірика Т.Шевченка: проблематика символічної автобіографії („Думка”, „Ой три шляхи широкії...”, „Ми вкупочці колись росли...” та ін.).
40. Романтичний образ поета-пророка у творчості Т.Шевченка („На вічну пам'ять Котляревському”, „До Основ'яненка”, „Думи мої, думи мої...”, „Перебендя”).
41. Біблійні мотиви у творчості Т.Шевченка (цикл „Псалми Давидові”, „Кавказ”, „Ісаія. Глава 35”, „Нофіти”, „Марія” та ін.).
42. Еволюція образу жінки у творчості Т.Шевченка („Катерина”, „Наймичка”, „Слепая”, „Неофіти”, „Марія”).

43. Рання творчість Т.Шевченка. „Кобзар” 1848 року, його епохальне значення для української літератури. Жанрово-естетичний аналіз.
44. Ідейно-естетичний аналіз творів Т.Шевченка „Сон”, „І мертвим, і живим...”, „Великий льох”, „Розрита могила” (на вибір студента).
45. Цикл поезій Т.Шевченка „В казематі”. Жанрово-естетичний аналіз.
46. Жанр, композиція, образи поеми Т.Шевченка „Марія”.
47. Проблематика, жанрові особливості збірки Марка Вовчка „Народні оповідання”.
48. Конфлікти і характери у драматургії М.Старицького та М.Кропивницького.
49. Проблематика драматургії І.Карпенка-Карого.
50. Розв’язання проблеми героя у прозі П.Мирного („Хіба ревуть воли, як ясла повні?”, „Повія”).
51. Проблематика прози І. Франка („Перехресні стежки”, „Для домашнього вогнища”).
52. Мотиви соціально-громадянської лірики І.Франка („З вершин і низин”).
53. Поеми І.Франка „Мойсей”, „Іван Вишенський”, „Похорон”, їх ідейно-художні особливості.
54. Проблема народництва і модернізму в українській літературі початку ХХ століття. Творчість „молодомузівців”.
55. Тема богошукання в драматургії Лесі Українки.
56. Ідея національної самосвідомості у п’єсах Лесі Українки „Бояриня”, „Оргія”.
57. Біблійні мотиви та образи в українській літературі (Г. Сковорода, І.Франко, Т.Шевченко, Леся Українка, П.Тичина та ін.).
58. Жанрово-стильові особливості прози Михайла Коцюбинського.
59. Проблематика, образи, поетика творчості Михайла Коцюбинського.
60. Морально-етична проблематика прози Б.Грінченка.
61. Жанрово-стильові особливості творчості Ольги Кобилянської.
62. Проблематика, характери, поетика творчості В.Стефаника.
63. „П’ятірне гроно” українських неокласиків, їх роль в українській літературі ХХ століття.
64. Літературно-мистецьке життя 20-30-х років ХХ століття: літературні напрями, течії. Літературна дискусія 1925-1928 років.
65. Проблематика роману М.Хвильового „Вальдшнепи”.
66. Мотив „роздвоєння особистості” у прозі М. Хвильового.
67. Проза М.Хвильового: шлях від романтичного ліризму до їдкої сатири.
68. Ідейно-тематичне спрямування драматургії М.Куліша. Проблеми і характери п’єси „Народний Малахій”. Новаторство драматурга.

69. Роман „Місто” В.Підмогильного як зразок інтелектуально-психологічного письма.
70. Психологізм, імпресіоністичні пошуки в оповіданнях В.Підмогильного.
71. Ідейно-художні особливості малої прози В.Винниченка.
72. Художній світ Олександра Олеся.
73. „Празька” поетична школа (Є.Маланюк, О.Ольжич, О.Лятуринська, О.Теліга та ін.). Риси стилю.
74. „Нью-Йоркська поетична група” (Б.Рубчак, Б.Бойчук, Е.Андієвська, Ю.Тарнавський, В.Барка та ін.). Риси стилю.
75. І.Кочерга як представник символістської драми „Алмазне жорно”, „Свіччине весілля” та ін.).
76. Інтимна лірика В.Сосюри.
77. Із поверненої спадщини Остапа Вишні („Чукрен”, „Чухраїнці”, „Дещо з питань українознавства”).
78. „Мисливські усмішки” Остапа Вишні: проблематика, поетика.
79. Сюжетно-композиційні особливості поеми П.Тичини „Золотий гомін”.
80. Збірка П.Тичини „Сонячні кларнети”: три сфери світовідчуття, новаторство.
81. Жанрова своєрідність збірки П.Тичини „Замість сонетів і октав”. Мотиви, образи.
82. Автобіографічна діалогія М. Стельмаха („Гуси-лебеді летять”, „Щедрий вечір”): характеристика персонажів, фольклорні джерела.
83. Образ жінки у ліриці В.Симоненка.
84. Теми, мотиви, образи творчості Василя Симоненка.
85. Проза Василя Симоненка. Щоденник.
86. Мотиви і образи збірки „Соняшник” І.Драча. Риси поетичного стилю.
87. Поетичний феномен В.Стуса.
88. Інтимна лірика Ліни Костенко.
89. Історичний роман Ліни Костенко „Маруся Чурай”. Постановка актуальних для життя українського народу проблем.
90. Поеми, драматичні поеми Ліни Костенко („Сніг у Флоренції”, „Дума про братів неазовських”). Історизм мислення і філософське звучання.
91. Історичний роман Л.Костенко „Берестечко”. Жанрово-стильові особливості.
92. У світі поезії Л.Костенко: мотиви, образ ліричної героїні.
93. Мала проза Г.Тютюнника. Особливості стилю.
94. Кіноповість О.Довженка „Україна в огні”. Проблематика, характери.

95. Історія написання кіноповісті О. Довженка „Україна в огні”. Образи, проблематика твору.
96. Жанр кіноповісті у творчості О.Довженка („Звенигора”, „Земля”, „Зачарована Десна” та ін.).
97. Мала проза О.Гончара („За мить щастя”, „Кресафт”, „Модри камінь” та ін.). Риси поетичного стилю.
98. Проблематика роману О.Гончара „Собор”.
99. Фантастика, міфологічні образи у романі В.Барки „Жовтий князь”.
100. Жанрово-стильові особливості прози Григорія Косинки.
101. Роман І.Багряного „Сад Гетсиманський”: проблематика, характери, поетика.
102. Роман І.Багряного „Тигролови”: проблематика, характери, поетика.
103. Трагедія голоду в романі У.Самчука „Марія”.
104. Людське буття в умовах більшовицького геноциду в повісті У.Самчука „Марія”. Психологізм твору.

II. Методика викладання української літератури

1. Методика як наука. Зв'язок методики викладання літератури з педагогікою, історією літератури, літературною критикою, літературознавством.
2. Ігрові дидактичні ігри на уроках літератури (літературні диктанти, кросворди, асоціативні грона, кола Венна, фанфіки).
3. Внесок у методику рідної літератури Василя Сухомлинського (В.Сухомлинський про необхідність розвитку творчої уяви на уроках української літератури. Настанови В.Сухомлинського стосовно написання учнівських творів).
4. Типи уроків з української літератури.
5. Методика диференційованого навчання на уроках української літератури. Особливості роботи «великих» і «малих» груп.
6. Методика роботи вчителя-словесника на уроках літератури у середніх та старших класах зі слабовстигаючими учнями.
7. Методика роботи вчителя-словесника на уроках літератури в старших класах з обдарованими дітьми.
8. Методика уроків з позакласного читання й особливості таких занять.
9. Конспекти уроків української літератури та їх різновиди.
10. Методика календарного, тематичного і поурочного планування.
11. Види читання на уроках літератури та методика на уроках літератури в середніх та старших класах виразного, коментованого, "в ролях", "про себе" читання.
12. Методика підготовки молодого вчителя до уроку української літератури.

- 13.Методика вивчення найпростіших жанрів усної народної творчості у 5 класі (казки, легенди, прислів'я, приказки, загадки).
- 14.Методика вивчення календарно-обрядових (щедрівок і веснянок), родинно-обрядових (весільних), родинно-побутових (колискових, про родинні стосунки, про кохання) та соціально-побутових (наймитських, бурлацьких, чумацьких, козацьких, солдатських, стрілецьких) народних пісень у 6 класі.
- 15.Методика вивчення історичних народних пісень "Зажурилась Україна", "Пісня про Байду" або "Ой Морозе-Морозенку", "За Сибіром сонце сходить".
- 16.Методика вивчення в 7 класі української народної думи (на прикладі одного твору: "Козак Голота", "Маруся Богуславка" або ж "Буря на Чорному морі" "Втеча трьох братів з города Азова, з турецької неволі").
17. Методика вивчення оповідання у 5 – 6 класах (на прикладі оповідання Марка Вовчка "Горпина" або Є.Гуцала "Лось").
18. Методика вивчення невеликої за обсягом повісті у середніх класах (тематичне планування й тематичне опитування за "Захар Беркут" Івана Франка чи "Дорогою ціною" М.Коцюбинського та особливості аналізу твору на уроках).
19. Методика вивчення пейзажної лірики у 5 – 6 класах (на прикладі віршів П.Тичини "Хор лісових дзвіночків" або В.Сосюри "Люблю весну", "Літо", "Осінь", "Зима" чи інших поезій).
- 20.Методика вивчення байки у 6 класі (на прикладі байок "Щука", "Вовк та Ягня", "Мірошник" Леоніда Глібова).
- 21.Вивчення найпростіших художніх засобів (епітет, порівняння, метафора) на уроках літератури у 5 – 6 класах.
- 22.Методика вивчення таких художніх засобів, як персоніфікація, пейзаж та інтер'єр у середніх класах.
- 23.Методика вивчення автобіографічних творів (на прикладі "Зачарованої Десни" О.Довженка).
- 24.Методика вивчення творчості Шевченка в середніх класах (на прикладі віршів "І виріс я на чужині", "Заповіт" або "Зацвіла в долині червона калина", "Сонце заходить, гори чорніють").
- 25.Методика вивчення біографій письменників у старших класах.
- 26.Методика вивчення "Слова о полку Ігоревім..." у 9 класі.
- 27.Методика вивчення балад та поем (на прикладі Шевченкових великих ліро-епічних творів "Причинна", "Тополя", "Катерина", "Наймичка").
- 28.Методика вивчення композиції, сюжету й сюжетних ліній у романному творі (на прикладі "Хіба ревуть воли, як ясла повні?" Панаса Мирного).
- 29.Методика вивчення історичного роману в 9 класі (на прикладі "Чорної ради" П.Куліша).
- 30.Методика вивчення драматичних творів ("Наталка Полтавка" І.Котляревського, або "Хазяїн" Івана Карпенка-Карого, або "Мина Мазайло" Миколи Куліша).

31.Методика вивчення новели у старших класах (на прикладі творів "Новина" В.Стефаніка або "Я (Романтика)" Миколи Хвильового).

32.Методика вивчення роману в новелах (на прикладі "Вершників" Ю.Яновського).

33.Методика вивчення історичного роману у віршах (на прикладі "Марусі Чурай" Ліни Костенко).

34. Мето дика вивчення творчості поетів-«шістдесятників» у 11 класі.

35. Шкільний літературний гурток або факультатив.

36. Шкільний кабінет української літератури.

37.Самоаналіз вчителем свого власного проведеного уроку літератури.

38. Вивчення передового досвіду молодим вчителем української літератури.

39. Вивчення літератури української діаспори. Особливості таких уроків.

40. Оглядові теми на уроках української літератури в старших класах (вступні, власне оглядові, підсумкові)